

"Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Barleson, Postmaster General."

Krikščionys darbininkai vienykitės! Spieskitės į vienintėlę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvių Darbininkų Sąjungą.

Organas Amerikos Lietuvių R. K. Švento Juozapo Darbininkų Sąj. g.

"DARBININKAS"

UTARNINKAIS, KESTERGAIS IR SUBATOMIS.

Metams \$4.50

Užrubelį metams 5.50

"DARBININKAS"

366 BROADWAY, Boston 27, Mass. Tel. South Boston 620.

VOL. VII, No. 24 (752).

KETVERGAS, KOVO 2 D., 1922.

Kaina 4 centai.

Popiežius Nurodo Mokslo Svarbą.

ATSISVEIKINO.

Rymas. — Amerikos kardinolai atsiveikino su Šventuoju Tėvu ir išvažiavo namo. Atsiveikinant Šventasis Tėvas pareiškė, kad ateinančiuose popiežiaus rinkimuose Amerikos kardinolai be vargo suspės atvykti dalyvauti rinkimuose. Rinkimai naujo popiežiaus po mirimo senojo bus vėliau, negu ikišiol. Atsiveikindamas su Bostono kardinolu Šventasis Tėvas kalbėjo apie mokslo svarbą ir apie universitetą. Sakė:

"Universitetas turi būti mokslo šventykla. Universiteto tikslas yra vystyti protiškius vadus ir įdiegti jiems gilią mokslą, tikybą, parentą. Geru daiktu yra pastatyti dideles bazilikas ir didelius viešus namus, bet pamatu viso veikimo turi pastatyti mokslas. Ne didelių bazilikų reikia, bet uolumo, dvasios ir mokslo, prie kurių didžiausios pastangos turi būti nukreiptos."

Paskui Šventasis Tėvas užsiminė apie Ameriką. Sakė:

"O, kokią stebėtiną šalį jūs turite! Bažnyčia yra laisva, tikrai laisva, kaip niekur kitur. Valdžia gerbia tikybą. Todel valdžia turi teisę prie visko, ką tik tikyba gali suteikti. Tai geras mainas."

STEBINA PASAULĮ.

Amerikos lietuviai katalikai stebina pasaulį savo karšta tėvynės meile ir neapsakomu jai dionumu taip sunkiais laikais Lietuvos mokslo, tikybos ir laisvės tvirtovei universitetui. Per mano prakalbas jau sudėjo keturias dešimtis tūkstančių dolerių. Tad mūsų tėvynės graži praeitis, skaudūs ir brangūs dabartis tikrai pagimdys ateitį garbingą. Tai gi valio narsioji Lietuva.

Kun. Garmuš.

ĮSIGYK LDS. 1922 METŲ KALENDORIŲ

kuriame rasi GRAŽIŲ, INDOMIŲ IR MOKSLIŠKŲ RAŠTŲ.

Taip gi, pasiųsk į Lietuvą savo giminėms bei pažįstamiems, už ką jie bus dėkingi gavę tokią brangią dovanėlę nuo Tamstos.

"DARBININKAS,"

366 Broadway, So. Boston, Mass.

DIDELĖS IŠKILMĖS.

London. — Anglijos karaliaus dukterė Marija ir baronas Lascelles tapo surišti moterystės ryšiu. Šliūbas buvo nepaprastai iškilmingas.

LAISVĖ EGIPTUI.

London. — Premieras Lloyd George parlamente paskelbė, kad Anglijos globoje Egipte pasibaigė. Anglija duos egiptiečiams progą išsidirbti savo valstybinį aparatą.

NELAIMĖ.

Cleburne, Tex. — Sudegė dviejų augščių gyvenamas namas ir kartu sudegė trys gyventojai, o skaudžiai apdegė keturi.

NEGAVO LYGIŲ TEISIŲ.

Tokio. — Japonijos parlamentas buvo įneštas bilijus, suteikiantis moterims lygias teises. Tai už tą bilių balsavo 147 atstovai, prieš 243.

KIEK SUTAUPYS.

Washington. — Laivyno ekspertai apokavo, kad sustabdant laivyno statymą pagal nusiginklavimo konferencijos sutarimą. Suvalstijos sutaupys penkis bilijonus dolerių per 15 metų.

Į AMERIKOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJAS.

Šiuo, vafdan L. S. S. Centro Valdybos, labai prašau visų Lietuvių organizacijų ir pavienių asmenų Amerikoje, pas kuriuos rastūs dar ankščiau pakuotų Lietuvos Šiauliams pinigų, arba jeigu dabartiniu laiku gautų tam tikslui aukų, kuveikiausia pasiųsti pinigus Liet. Šaulių Sąjungai Kaune betarpiškai, arba per Lietuvos Finansinę Misiją. Siunčiant per Misiją pėsiuntimas gali pigiau apseiti.

Lietuvoje laikas dabar yra labai opus, Šaulių Sąjunga kuosmarkiausiai rengiasi ir organizuojasi ir pinigai šio kritišku momentu neatidėliojant yra reikalingi visusvarbiausiems Šaulių reikalams.

Nei dienos neatidėliokit tik siųskit!

Misijos adresas 370 Seventh St., New York City.

Liet. Šaulių Sąjungos, Kaunas, Laisvės Alėja 26.

A. Zmuidžinavičius

Liet. Šaulių Sąjungos Igaliojimas Amerikoje.

NUTEISĖ MIRIOP.

Bielgradas. — Tapo nuteistas miriop Steič, kurs peireitų metų birželio 29 d. metė bombą į karalių. Tada devyni žmonės buvo sužeisti, o karalius liko sveikas. Bombisto pagelbininkas Czaki, 53 m. amžiaus, nuteistas 20 metų katorgon. Šeši komunistai dalyvavusieji suokalbų gavo po du metų katorgon.

KIEK BERAŠČIŲ AMERIKE.

Chicago, Ill. — Suvažiavo iš visos Amerikos mokyklų superintendantai. Jų yra arti 12.000. Plenuoja, kaip Amerikos beraščius pramokinti. Nemokančių skaityti ir rašyti Amerike yra 5.000.000.

FONDAI DEL BEDARBIŲ

Šiadien susinešimų Departamentas išdavė nepilną fondų autorizuotų arba surinktu įvairiuose miestuose per visą kraštą palengvinti bedarbių vargus. Tas neinima miestų paskyrimus del visuomeniškų darbų sulig patarimų iš prezidento bedarbio konferencijos, kurie dasiekė milijonus dolerių.

New Haven, Conn. bando surinkti \$500,000, iš kurių laikys \$50,000 kaip fondą del bedarbių. Hartforde mažos sumos išmokėtos bedarbiams ant jų notų, parašytų miesto vardu. Tas sumažina biednų skaičių ir bedarbiai save godoja.

Detroit \$2,000,000 paskirta del bedarbių padėjimo. Indianapolis peržiūrėjus savo miesto fondus, rado \$63,000 liuosų ir pradėjo darbą ant sodų ir gatvių, prie to darbo dirba suvirš 1,200 vyrų. Be to, miestas į keturias valandas surinko \$120,000 šelpiti bedarbius.

Clevelando "Community Chest" organizacija surinko savo kvotą iš \$3,000,000 į vieną savaitę ir raportuoja, jog daugiaus rinks nukreipti vargus.

Cincinnati miesto Taryba paskyrė 510,000 del majoro bedarbiams komiteto.

Poughkeepsie, New York, piniginiškas komitetas komisijos apsaugojimui pirklybos reikalų paskolins iki \$100 bedarbiams gero charakterio ir paime jo notą ant devynias dešimtis dienų su vidutinišku nuosimėju.

Lima, Ohio, kuomet vyrų prašo pagelbos, pristatyti prie darbo ir jiems duota gyvenimo reikalingumai.

Racine, Wis. miesto Taryba \$500,000 iš generalio centraliai organizacijai del vargingų, ligonių ir bedarbių. Prašytojas pasirašo ant notų ir turi užmokėti, kuomet gauna darbą.

Kruvinos riaušės Maskvoj.

RIAUSĖS MASKVOJ.

Kopenhagen. — Laikraštis Berlingske Tidende skelbia žinią gautą iš Helsingforsu apie tai, būk Maskvoj kilę riaušės ir įvykęs didis kraujo praliejimas. Riaušės prasidėjo geležinkelio darbininkų streiku.

ATVYKSTA AMERIKON.

Šanchai. — Gen. Semonov, vadovavęs Sibire prieš bolševikiškas jėgas, atvyksta Amerikon.

RIAUSĖS.

Rymas. — Apie porą dešėty žmonių tapo riaušėse sužeista. Riaušės buvo sodžiuje netoli Rymo. Sodėiams-bežemiams buvo senai pažadėta žemė ir vis nebuvo paskirta. Ituzė užpuolė viešiasias įstaigas. Įvyko susisaudymas su policija. Ties Bologna įvyko riaušės tarp komunistų ir fašistų. Vienas buvo užmuštas, du sužeisti.

Audėjai nesusitaiko.

ATSISAKĖ NUSILEISTI.

Providence, R. I. — Audėjų streikas išnaudojo paastrėjo. Buvo pasiūlyta, kad vienas žmogus būtų paskirtas išrūsti algų ir darbo sąlygų klausimą. Tai tą pasiūlymą atmetė ir kompanijos ir unijos. Tarpininku buvo siūlytas teisėjas Hahn. Kompanijos pripažino, kad padėtis esanti riesta.

ŠČIŲ GAZDINO STREIKININKUS.

Newburyport, Mass. — Kuomet streiklaužiai ėjo iš dirbtuvės, tai streikininkai juos buvo beužpuolę. Tai vienas streiklaužys šovė. Niekas nebuvo sužeistas. Policijos pagautos, klausinėjamas sakė, kad šovęs tik kad užpuolikus nugązdinti.

STREIKAS ISPANIJOJ.

Madrid. — Sustreikavo 12.000 angliakasių. Del stokos anglių cinko dirbtuvėse negalėjo eiti darbai ir palaista 5.000 darbininkų iš darbo.

NORĖS PASKOLOS.

Maskva. — Rusijos delegacija Genoon vyks su instrukcijomis gauti paskolą Rusijai atstatyti. Sutiks ant visų kitų dalykų, jei tik tą paskolą gaus.

Rusijos sovietų vadai jau pamatė bado baisumą. Ikišiol jie nepaisė ir neatbojo. Bet kai apie Maskvą ėmė stygti maisto, kai Raudonajai armijai sunku gauti maisto, tai Sovietams parūpo badas. Dabar badas nuolatai baisėja. Iš Ukrainos pasunkėjo maisto gavimas. Ukrainiečiai pradėjo priešintis revkizicijoms. Kaukazas teip gi priešinas maisto ėmimui del Maskvos. Bolševikų vadai mato, kad jei pašalinės paramos negaus, tai jiems galas. Pereitą rudeni Amerikos šelpimo darbuotojai buvo šaltai Rusijoj priimti. Paskui kas mėnuo amerikiečiai buvo labiau pamnylėti ir dabar gali netik laisvai įvažiuoti, o ir prašomi veikti taip, kaip mato geriausia.

MAŽIAU TEISKASĖ.

Washington. — Pernai visame pasaulyje anglių iškasėta ant 200.000.000 tonų mažiau, negu užpėnai.

NEBUS LIUOSOS ATEIVYSTĖS.

Washington. — Žemesnysis butas perleido sumanydam vienus metus varžyti ateivystę dabar veikiančiais įstatymais. Besvarstant kairie išsireiškė, kad nekuomet nebus tokios liuosos ateivystės Amerikon, kaip kad prieš karą buvo.

Dabar įleidžiama 3 nuoš. kiekvienos tautos ateivių atvykusių 1910 m.

NEIŠEJO LAIKRAŠČIAI.

New York. — Visų New Yorko laikraščių presmanai sustreikavo. Laikraščiai negalėjo išeiti. "Heraldo" ir "Times'o" išėjo numeriai po 8 pusl. Trečiųjų teismams presmanas algas buvo nutaręs pamažinti. Gaudavo nuo \$54 iki \$48 savaitėj, o teismas pripažino \$51 ir \$45.

KORESPONDENCIJOS IŠ LIETUVOS.

DOTNAVOS AUKŠTESNIOJI ŪKIO MOKYKLA.

Dotnava randasi maždaug viduryj Lietuvos. Tai mažas miestelis, kuris guli prie Dotnavės upelės. Per tris kilometrus nuo geležinkelio su stotimi taip pat Dotnava. Per kilometrą nuo stoties yra didelis Dotnavos dvaras, kuriame randasi Aukštesnioji Žemės ir Miškų Ūkių mokykla.

Mokyklos namai ką tik prieš karą (1914 m.) ištatyti. Tai didelis ant keturių gyvenimų rūmas, kuris sulg naujosios technikos statytas ir gražiai atrodė. Apie visą mokyklą tesiasi didelis maišytų medžių parkas, kuris žiemą ir vasarą žaliuoja.

Jau treči metai, kaip čia įsisteigė ūkių mokykla. Pirmais metais buvo vos 12 mokinių. Mat lietuviai nelabai kreipė dėmę į ūkių mokslus. Tačiau moksleiviai patys pradėjo veržtis į ūkių mokslus, suprasdami jog Lietuva ūkių šalis ir kad tik su ūkiu pakėlimu gali mūsų tėvynė ekonominiškai ir kultūriniai iškilti. Štai antrais metais didėja mokinių skaičius iki 60, o trečiais metais jau iki 130.

Mokslas mokykloje sutvarkytas keturiais kursais. Dabar randasi jau trys kursai, kurie dalinasi į du skyrius: Agromisijos ir miškininkystės. Valstybė tikisi susilaukti kvalifikuotų specialistų. Užtat ir visos mokslineės jėgos įtemptos mokyklos darbą.

Mokytojausi visi žymesnieji agronomai ir kitokie mokslininkai: agron. Krikščionas agron. A. Vienožinskis, agr. ir chemikas Ruokis, gamt. Jankauskas, miškin. moks. Matulonis, entom. Mastauskas, matkončius ir Ragauskas, liet. R. Murka jur. Jackevičaitė, agra. Gaigalaitis miškin. Rokuža ir vok. Hardeelis.

Mokykloje randasi 5 kabinetai (gamtos, fizikos, entomologijos, mineralogijos ir miškininkystės,) knygynas, kuris žymiai padidintas gražintomis iš Rusijos knygomis (1 vagonas knygų) ir chemijos laboratorija.

Mokslas gerai sutvarkytas. Kaikurie dalykai išeinami be maž sulg aukštosios mokyklos programos, pav. bendroji žemdirbystė, chemija, entomologija ir medlyno mokslas. Todel ir laukiamas greitu laiku lietuvių mokyklos mokslininkų, kurių tarpe labai reikalinga Lietuvoje.

1-II-21. Gaižiūnų Petras.

Lietuvos Žiema.

Šimet sniegas Lietuvoje iškrito labai ankst — lapkričio pradžioje sniegas padengė sausą žemę. Užtat dviejų savaičių kalėdų laiku atlydžiai nenutirpė sniegas, nes — šalta sausa žemė. Sausio mėnesi prisnigo daug sniego — vieną trečdalį metro gilumo. Šaltis vidutinis. Tikimasi, jog gerai peržiemos žieminiai javai.

1-II-21. G-nų Petras.

Esperantas Lietuvoje

Lietuvoje pradėjo žymiai plėstis esperantas. Paskuti.

niais metais įsisteigė keletas naujų ratelių ir pavieniai žmonės suidomavo tarptautine kalba. Lietuvoje randasi šios esperantiškos organizacijos: Lietuvos Esperantininkų Sąjunga (Kaune) Lietuvių Katalikų Esperanto draugija (Kaune) ir šie rateliai: Šiaulių, Panevėžio (du) Dotnavos, Jonavos, Jurbarko, Ukmergės, Ramygalos, ir kiti.

G-nų Peras

Dotnava (Lietuva.)

Sausio 29 d. 1921 m. ūkių mokyklos būte buvo esperantų vakaras. Tai buvo pirmas Lietuvoje esperantiškas vaidinimas, taip pat dainos, deklamacijos ir monologai. Publikos susirinko iki pustrečio šimto. Gryno pelno gauta 263 auksinai 78 sk. Pelnas skiriamas knygyno didinimui ir kitiems ratelio reikalams.

1-II-22. Esperantininkas

Lietuvos Miškai.

Per karą Lietuvoje tapo labai sumažinti miškai: labai daug išgabenta Vokietijon. Dabar mūsų miškininkai griebsi visokių priemonių delei miško nykimo sulaikymo. Atydžiai dabojami kirtimai, miškų valymas pastatytas principu, dabojamas užsisėjimas kas vieno lopinėlio. Tačiau pilnai kultūriniam ūkiui vesti trūksta visokių žmonių: nėra ganėtinai nei ūrėdų, nei miškininkų, nei eiguilių. Tat ir tenka ateities darbininkų laukti bei viltimi gyventi.

1-II-22. G-nų P.

REDAKTORIAUS PALIKIMAS.

Hartford, Ct. — Mirusis redaktorius Hartford Times M. O. Burr paliko \$2484.000. Didele savo turtų dalį paliko labdaringoms įstaigoms.

ĮSIGYK L. D. S. 1922 M. KALENDORIŲ.

Kas nusipirko šių metų L. D. S. Kalendorių, tas turi iš ko pasigerėti beskaitydamas garisiausių Lietuvių Tautos rašytojų straipsnius bei eiles. Šių metų LDS. Kalendoriuose, skaitytojas ras daug gražių moksliškų straipsnių parašytą, kurių retai kurioje knygoje galima rasti. Taigi, kurie norite įsigyti šį Kalendorių arba pasiųsti kaip dovaną giminėms į Lietuvą, tai tuojaus siųskite 25c. stampoms arba money orderį, o mes pasiųsim nurodytu adresu.

Agentams duodame nuolaidą. Agentai pasiskubinkite su užsakymais.

"DARBININKAS"

366 Broadway, So. Boston, Mass.

Elia iš South Boston'o utarninkas.
Išvystas ir subdomis. Leidžia A.
Lietuvių RYMO KATALIKŲ SV. JUOZABO
DARBININKŲ SĄJUNGA.

"DARBININKAS"

(THE WORKER)
The Lithuanian Tri-Weekly Paper.
Published every Tuesday, Thursday,
and Saturday by St. Joseph's Lithuanian R. C. Association of Labor.

"Entered as second-class matter Sept.
12, 1915 at the post office at Boston,
Mass., under the Act of March 3, 1879."

"Acceptance for mailing at special rate
of postage provided for in Section 1103,
Act of Oct. 3, 1917, authorized on July
12, 1918."

Subscription Rates:
Yearly\$4.50
Boston and suburbs\$3.50
Foreign countries yearly\$5.50

ŪKIŲ KOLONIJOS.

PAVASARIUI AUSTANT.

Pavasaris netoli. Šimtai
lietuvių grįž užjūrin, i Lietu-
tuvą. Tie, kurie tikrai ma-
no grįžti Lietuvon ir ten ap-
sigyventi, tai lai grįžta be
atidėlio. Del kokios
nors priežasties pasiliekan-
tieji Amerikie turi kęsti ne-
darbą, algy numušimą ir
darbo sąlygų pasunkėjimą.
Kad iš šitos negerovės iš-
ejus ar nebūtų gerai Ameri-
kos' lietuviams pagalvoti a-
pie farmas.

"Darbininko" skaitytojai
pastaruoju laiku nemažai
radę žinių apie Michigan
lietuvių ūkininkų kolonijas.
Skaitė "Darbininko" ko-
respondencijose, kad tie ū-
kininkai džiaugiasi savo gy-
venimu, kad jų nemažai su-
ra, kad užsiėmę pas juos
viešas veikimas, turi salę,
rengiasi statydinti bažnyčią.
Ar negalima tokias lietuvių
ūkininkų kolonijas įsteigti
kitose Amerikos dalyse? Ži-
noma, kad būtų galima. Po
truputį lietuviai klypa i ū-
kius. Tai daug geriau, kad
lietuvių spiestūs i apribo-
tas vietas, kaip kad atsitiko
Michigano valstijoje. Veik
kiekvienoj valstijoje, kur tik
lietuvių kolonijų yra, galėtų
įsteigti lietuvių ūkininkų
kolonija.

Jei kurie iš LDS. narių,
ar šiaip lietuviai žino, kur
kokias apygardas tinkamas
lietuvių kolonizacijai, lai
parašo apie tai "Darbinin-
ke". Tokiu būdu pasiūly-
vintų steigimas ir išsiplėto-
jimas ūkininkų kolonijų.

MŪSŲ KOPERACIJOS.

DELKO NEAUGA MUSŲ KOPERATYVISKOS BENDROVĖS

Jau nuo seniai lietuviai dar-
bininkai suprato reikalingą steigti
koperatyviskas bendroves, kad
savo tuo būdu pagerinus savo
varginę buvį.

Pirmieji steigėjai buvo pasi-
sventę darbininkai idealistai,
bet neturėjo, arba kad ir turė-
jo, tai labai mažai supratimo ir
patirtimo vertęlystėje.

Jie varėsi prie to, kad gautų
daug prekių, kad galėtų jose
patekti, kaip smulkiųjų daiktų
patekimo, gauti kreditui
(kolai) ir kad gautų savo da-
videntą (atliekama gale
koperatyvo pelno.)

Kad kieno daugiau dalių, šė-
dam daugiau tekdavo.
Bendrovės narij tiek te įver-
kiek jis įmokėjo dalies.
Tėku, kad tokiais pamatais
bendrovės negalėjo angti ir bu-

Po kiek laiko tokios bendro-
vėlės viena po kitai pradėjo
žlugti — bankrutuoti.

Salyse, kur koperatyviskas
bendrovės puikiai gyvuoja, y-
pač Anglijoje patirta, kad sva-
biausias bendrovės pagrindas
yra — dalyvavimas pačių narių
visuomenės darbe, svar-
biausia — pirkėjas.

Jei visi pirkis prekių savo
krautuvėj, tai bus tam tikra
prekyvietė rinka ir kiekvie-
nam rūpės bendrovės ugis.

Tad sulig Ročdelio taisyklių
— pelną skirstyti ne iš dalių,
tik iš pirkinių t. y. visuomenės
privalo atlyginti ne dalininkui
(šerinkui) bet pirkėjui.

Beto, bendrovės galės tik ta-
da augti kai jos turės užtenka-
mai pinigų, o tam reikia išsi-
dėti išsivyravusio papročio par-
davinėti visa-ko kreditui, ir
ročdeliškai paskelbė: pardavi-
nėti, tik tuoju mokant pini-
gus.

Beto sulig ročdelio taisyklių
reikia viso pelno neisidalyti na-
riams pirkėjams, bet dalį skir-
ti įvairiems reikalams: bent 23
nuoš. skirti kultūros ir švieti-
mo reikalams.

Ročdelio taisyklės.

1) Visi nariai privalo turėti

lygių teisių ir bendrovės reika-
lams kiekvienas tegali turėti
viena balsą.

2) Dalys (šerai) neprivalo
buti didelės, kad galėtų netur-
tėliai dalyvaui.

3) Vienas narys negali turė-
ti per daug dalių.

4) Pardavinėti prekes tik
gyvais pinigais, ne skolintinai.

5) Pardavinėti vidutinėmis
prekyvietės kainomis, bet ne
prekių pirkimą kainą.

6) Pelną gauna daugiau tas,
kurs daugiau supirko, ne tas,
kurs daugiau šerų turi, vadi-
mas — ne lygu įpirkimą.

7) Pardavinėti prekes ko ty-
riausios, gerai atsverus ar at-
matavus, atseikėjus.

8) Atidėti pelno kultūros
švietimo reikalams.

9) Nepamiršti patiemis ko ga-
lint gamintis.

10) Bendrovės įstaigas lai-
kyti naujo gyvenimo pradais.

Taigi pažiūrėkime i mūsų ko-
peratyviskas bendroves ir ar
bent viena prisilaiko virš pa-
mėtų ročdelio taisyklių?

Dang geriau turėti mažiau
pirkėjų gyvais pinigais, negu
daug ant kredito.

Darbininkas.

LIAUDES DAINELĖ.

Ar vėjas pūtė,
Ar sodnai užė,
Ar skamba staklūžės,
Naujoj seklyčioj?
Nė vėjai pūtė,
Nė sodnai užė,
Nė skamba staklūžės.
Naujoj seklyčioj,
Tik bailiai verkia
Sena močiutė
Vyriausią dukrėlę
Šalin leidama.
Vai kas man išaus
Plonas drobeles,
Kas išrašys man
Vingių raštelius?
Martelė išaus
Plonas drobeles,
Martelė išrašys
Vingių raštelius.
Martelės austu
Aš nesidžiaugsiu,
Martelės rašytu,
Nesigerėsiu.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Jonas Gerdaukas, New Bri-
tain, Ct. — Tamsta koresponden-
cijoj nesi įvardintas. Todel be re-
kalo kišies. Be to jų savo atsak-
yme nekalti apie padarytus ko-
respondento priekaištus, o nukal-
bi apie visai pašalinus dalykus.

Šalies, kurioj visuomet yra naktis. Įžengė
jis i ją, ir nebuvo joje šviesos. Ejo jis ap-
grauibomis; bet kiekviena šaka, prie kurios
jis prisilytėjo, lūžo; ir žemė buvo nuklota
pelenais. Kiekvieną žingsnį jojo kojos
grimzdo, ir smulkūs, neužčiuopiami pele-
nai lėkė jam i veidą; ir buvo naktis. Atsi-
sėdo tad jis ant akmens, parėmė rankomis
veidą ir laukė Išsidėdimo šalį šviesos.

Ir buvo naktis jojo širdyje irgi.
Ilgainiui iš pelkių po dešinei ir po kai-
rei pakilo šaltos miglos ir apsiatė jį. Smul-
kutis vos jaučiamas lietus lijo tamsumoj, ir
susirinko dideli jo lašai ant medėjo plaukų
ir rūbų. Jojo širdis plakė išlėto, ir visi jo-
jo sanariai pradėjo tirpti ir apmirti.

Pažvelgęs aukštyn jis išvydo dvi žaltvykšči-
linksmai besartinančias prie jo. Pakėlęs
galvą žiūrėjo jis i jas. Artyn ir artyn jos
slinko. Tokios šiltos ir skaisčios jos šoki-
nėjo ir mirgėjo tarsi dvi liepsnuojanti
žvaigždutės. Pagalios sustojo prie jo. Iš
vienos žaltvykštės, įkaitusios ir žeriančios
spindulius, žiūrėjo i jį moteriškas veidelis
— žavėjantis, gražus, geltonų plaukų vilni-
mis papuoštas. Antrosios vidury tartum
juokėsi ir vyliojo burbuliuojančios bange-
lės lyg kad vyno taukėj. Ir šoko jiedvi.

"Kas esate?" — paklausė medėjas. —
"Jūs, kurios ateinate pas mane mano nuo-
saly?"

"Mudvi esava dvynai Geiduliai" —
jiedvi atsakė. "Mūsų tėvo vardas yra žmo-
gaus Prigimtis, o motinos — Perviršis.
Mudvi esam senos kaip tie kalnai ir upės,
senos kaip pirmasis žmogus, bet... mes nie-
kuomet nemirštame" — jiedvi nusikvatojo.

"O! leisk an apsikabinti tave" — tarė
pirmoji — "mano rankos minkštos ir šiltos.
Tavo širdis baigia sušalti, bet aš priversiu
ją plakti. O! eikš pas mane!"

"Aš įpilsiu i tavę karštos gyvybės" —
kalbėjo antroji — "tavo smegenys yra ap-
mirę, tavo kūno sanariai nutirpę, bet jie
gyvuos smarkiu laisvu gyvenimu. Pavelyk
man įpilti jo i tave."

"O! eikš su mumis!" — vyliojo abid-
vi — "ir gyvenk su mumis! Prakilnesnės
širdys už tavo yra sėdėjusios ir laukusios
tose tamsybėse; ir jos atėjo pas mus o mes
pas jas, ir niekuomet daugiau jos mūsų ne-
beapleido! niekuomet!..." Viskas kitas yra
netikra, yra apgavystė, bet mes esame ap-
čiuopiamos, mes esame realios. Tiesa — y-
ra šėšėlis; lengvatikybės slėniai — tai far-
sa; žemė yra padaryta iš pelenų; medžiai
— supuvę; bet mes!... dasilytėk mūsų...
mes gyvename!... Negali apie mus abejoti.
Dasilytėk mūsų! Žiūrėk, kokios mes esame
šiltosios! eikš pas mus! eik su mumis!"

Ir skrajojo jiedvi aplink jo galvą, kas-
kart arčiau, arčiau; ir užslėgė lietaus lašai
ištirpo ant jojo kaktos. Aštri šviesa puolė
jam i akis, ir užslėgė kraujas pradėjo smar-
kiau vaikščioti po gislas. Ir tarė medėjas —

"Tai! Kodel gi aš turėjau mirti čia
tose baisiose tamsybėse? Jiedvi yra šiltos,
jiedvi tirpdo mano sustingusi kranija!" ir

ištiesė rankas ir jau buvo jas beįmęs.

Bet toje pat valandoje stėjo prieš jojo
sielos akis vaizdas tos, kurią jis buvo taip
pamylėjęs, ir rankos nupuolė prie jojo šo-
nų.

"O! eikš pas mus!" jos tebevyliojo.
Bet jis uždengė savo veidą.

"Mano akys bijo jūsų šviesos" — jis
sušuko — "jūs šildote mano širdį, bet jūs
negalite man duoti to, ko aš labiausiai trokš-
tu. Aš laukiau čia, laukiau kol gyvas būsiu.
Šalin jus!"

Jis uždengė rankomis veidą ir daugiau
nebesiklausė; ir kuomet jis vėl pažvelgė
aukštyn, matė jas lyg dvi žvaigždutis nyks-
tančias tolumoje.

Ir tęsėsi toliau ilga, ilga naktis.
Visi, kurie apleidžia lengvatikybės slė-
nius, eina per tą tamsybių šalį; tiktai vieni
ją pereina i kelias dienas, kiti esti tenai po
kelius mėnesius, kiti — vėl po kelius metus,
kaikurie tenai ir miršta.

Pagalios medėjas išvydo mažytę šviesą
tolumoje ir atsikėlęs ėmė eiti prie jos. Ga-
ly gale pasiekė ją ir įžengė i šalį, kur saulė
skaisčiai šviečia. Ir pamatė jis galingus
Faktų ir Tikrumos kalnus. Skaisčių saulės
spindulių buvo jie nušvięsti, gi jų viršūnės
debesyse nyko. Matėsi daug takų vedančių
aukštyn. Džiaugsmo šauksmas ištrūko iš
medėjo krūtinės. Pasirinko jis tiesiausį ta-
ką ir pradėjo lipti aukštyn; ir kalnai ir uo-
los skambėjo jojo daina. Perdėjo!... vis-gi
tie kalnai nei taip aukšti, nei taip jau sta-
tūs. Kelios dienos, gal savaitės, daugiau-
sia keli mėnesiai — ir viršūnė bus pasiekta!

Ir ne tik vieną plunksną jis rasiąs... jis su-
rinksiąs visas plunksnas, kurios buvo se-
niau kitų žmonių ratos, numegsiąs tinklą,
sugausią Tiesą, laikysiąs ją tvirtai, dasily-
tėsiąs jos savo rankomis, glamonėsiąs ją!

Jis džiaugė linksmais saulės spinduliais
ir liejosi jo daina iš pilnos krūtinės. Per-
galė nebetoli. Tečiaus netrukus takas pasi-
darė statenis. Kvapas visas buvo reika-
lingas lipimui, ir jojo daina nutilo. Po de-
šinei ir po kairei riogsojo milžiniškos nuo-
gos uolos, ant kurių net nei samanos, nei
kerpės neaugo; žemėje panašioj i lavą buvo
pilna bedugnių, kurios atrodė it milžinų žio-
tys. Tai čia, tai ten jis matė baltų kaulų
krūvelę. Be to dar ir takas kaskart nežy-
mesnis darėsi; nepoilojo jis virto neaiškia
pėdsaka ir tik kurnekur vos galima buvo
užmatyti pėdų žymes; pagalios nei tų nebu-
vo. Medėjas nebedainavo, tik kirtu sau-
taką iki nepasiekė visai jau stačių milžiniš-
kų uolų sieną — lygią, be plyšių, — kuri
kilo aukštyn kaip akis užmato. "Sukrausiu
laiptus ir užlipsiu ant šios uolos būsiu jau
beveik tenai, kur esu pasirėžęs nueiti," tar-
ė jis sau ir toliau drąsiai dirbo. Vaizduo-
tės šautuvu jis kasė akmenis, bet pusę jų
netikdavo ir būdavo pusės mėnesio darbas
nueina niekais ir laiptai nugriūva del to,
kad jo būta įdėta vienas-kitas netikęs akmuo
laiptų pagrinduosa. Medėjas tečiaus nesili-
ovė dirbęs, nes sakė sau: "ant tos uolos
užlipsiu būsiu jau beveik tenai; šis mano di-
dis darbas bus užbaigtas!"

Galų gale jis pasiekė uolų viršų ir ap-
sidairė aplinkui. Ten toli žemai lengvati-
kybės slėniuose miglos ritosi, aukščiau jojo
kalnai dangų rėmė. Pirmą jie išrodė žemi,
bet dabar pasirodė ištikrųjų esą begalinio
aukščio, nuo pat apačios lig viršūnės per-
dēm apjuosti tarsi lankais galingomis uolų
sienomis. Ir buvo jie nušviesti amžinosios
saulės spinduliu. Ir suriko, suriko jie bai-
siai. Sukniubo jis ant žemės ir, kuomet jis
pasikėlė, jojo veidas buvo labai išblyškęs.
Bėgalinė tyloj žengė jis pirmyn; ir jis
pats dabar tylėjo. Tose aukštumose oras y-
ra skistas ir sunku yra kvėpuoti tiems, ku-
rie yra gimę slėniuose; kiekvienas distelė-
jimas kankino jį, ir kraujas tryško iš po jo-
jo nagų. Priėjęs prie sekantios sienos jis vėl
stvėrėsi darbo. Josios aukštis jam rodėsi
esąs begalinis, bet jis nieko nesakė. Dieną
ir naktį dundėjo jo įnagis mušamas i kieta
kaip plienas uolą, kurioje jis kirtu laiptus.
Metai slinko po metų, o jis dirbo ir dirbo,
bet vis dar nematė nykstančio aukštumoje
sienos viršaus. Kartais jis melsdavos, kad
nors kerpės ar samanaitės išdygtų kur ant
tos nuogos uolos, kad bent jos būtų jojo
draugėmis, bet jos neisdygo.

Ir slinko metai po metų. Jis rokavo
metus pagal to, kiek iškirsdavo laiptų per
metus — tik po kelis, nedaug. Jis nebedai-
navo, jis nebesakė: "Aš nuveiksiu tą, pa-

darysiu aną" — jis tikrai dirbo. Prietemoj
žiūrėjo i jį iš plyšių ir bedugnių keistos ne-
jaukios šmėklos.

"Paliauk dirbęs, tu visų apleistas žmo-
gau, tu vienuoli, pasikalbėk su mumis" —
šaukė jos.

"Mano išganymas darbe. Jei aš susto-
čiau nors vieną valandėlę, jūs užšliaužtūt
ant manęs" — jis atsakė; bet jos dar ar-
čiau kišo savo ilgaspandžias galvas lyg ko-
kios lervos smaugėjos.

"Žiūrėk i plyšį prie savo kojų" — kal-
bėjo — "žiūrėk, kas tenai guli — balti kau-
lai! Žmogus lygiai drąsus ir tvirtas kaip
tų lipo i tas uolas. Ir pažvelgė jis aukštyn
ir pamatė, kad jojo pastangos nueis niekais,
kad jis niekuomet nesugaus Tiesos, niekuo-
met jos neregės, niekuomet neras. Todėl jis
atgulė čia, nes buvo labai pavargęs. Žmi-
go jis ant visados. Jis pats užmigo. Mie-
gas nuramina. Miegodamas nieko nesiilgs-
ti, nei rankos neskauda, nesopa širdis." Ir
nusijuokė medėjas dantis sukandęs.

"Ar aš išplėčiau iš širdies visą, kas man
buvo mieliausia;čiau pats vienas per nak-
ties šalį; nepasidaviau pagundoms; gyvenau
čia, kur niekuomet negirdžiama žmogaus
balsas, ir dirbau vienui vienas — tiktai tam,
kad dabar atsigulsiu ir kad tapčiau maistu
jums, o jūs Harpijos?"

Smarkiai nusijuokė jis, ir Beviltes At-
balsiai dingo, nes tvirto ir narsios širdies
žmogaus juokas yra jūjų mirtis.
Tečiaus šmėklos vėl atšliaužė ir žiūrė-
jo i jį.

"Ar tu žinai, kad tavo plaukai jau bal-
ti? — jos kalbėjo — "kad tavo rankos dre-
ba kaip kūdikio? ar matai, kad tavo šautuvo
galas jau nudilęs? kad jis jau skyla? Jei
kuomet ir užlipsi ant tos sienos," — kalbėjo
lervos — "bus ji tavo paskutinioji. Nie-
kuomet nebeįlipsi i sekančią."

Ir jis atsakė: "Tą žinau" — ir dirbo
toliau.

Senos sudžiūvusios rankos kirtu uolą
nelygiai ir silpnai, nes pirštai buvo jau su-
stingę ir styvi. Medėjo skaistumas ir spė-
kos jau buvo apleidę jį.

Pagalios senas, sudžiūvęs, raukšlėtas
medėjo veidas pasirodė ant uolų sienos vir-
šaus. Matė jis amžinuosius kalnus apsuptus
iš visų pusių stačiomis uolų sienomis ir re-
miančias viršūnėmis debesius; bet jojo dar-
bas buvo atliktas.

Senas medėjas kryžmais sudėjo savo
pavargusias rankas ir atsigulė šale bedug-
nės, netoli kurios praleido ką ne visą savo
amžių bedirbdamas. Ant galo atėjo laikas
užmigt. Ten toli žemai slinko slėniuose tirš-
ta balta migla. Persiskyrė ji valandėlei, ir
gestančios medėjo akys pažino medžius ir
laukus, kur jo jaunystės dienos prabėgo. Ro-
dėsi jam, kad pasiekė jį jojo laukinių pauk-
ščių giedojimas, ir girdėjo jis šokančių ir
dainuojančių žmonių triukšmą. Ir rodėsi
jam, kad jūjų tarpe jis girdi savo senųjų
draugų balsus; ir matė jis, kaip saulė švietė
ant jojo senosios buveinės. Ir didžios aša-
ros sublizgėjo medėjo akyse.

"Ak! tie, kurie tenai miršta, nemiršta
vieni."

Ir susiglaudė miglos, ir jis nebeamatė.

"Ieškojau" — kalbėjo jis — "dirbau
ilgus metus, bet Jos neradau. Nesiliėjau,
nemurmėjau, bet Jos nemačiau; spēkų
daugiau nebėra. Ten, kur aš guli vieko ne-
tekęs, stois kiti — jauni, tvirti. Laiptais,
kurios nukrovėu, kurios iškirtau, jie
lips. Jie niekuomet nesužinos vardo to žmo-
gaus, kurs tuos laiptus padarė. Jie juoksis,
kad nedailiai padariau. Kuomet akmenys
grius, jie keiks mane, bet aukštyn jie lips
ir tai ačiū mano darbui; lips mano padary-
tais laiptais. Ir jie ras Ją per mane! Nei
vienas žmogus negyvena sau ir niekas ne-
miršta sau tiktai."

Ašaros birėjo iš po jo išdžiūvusių vokų.
Jei tuomet debesyse ir būtų pasirodžiusi
Tiesa, jis nebūtų jos matęs: mirties ūkas
uždengė jojo akis.

"Mano siela girdi linksmus jūjų žin-
gius prisiartinant" — kalbėjo jis toliau —
"ir jie užlips! jie užlips!" Ir pridėjo sa-
vo išdžiūvusią ranką prie akių.

Ir palengva ir tyliai kažkas puolė, puo-
lė, puolė per tykų orą nuo šviesaus dangaus.
Švelniai nuplazdeno žemyn ir nukrito ant
mirstančio medėjo krūtinės. Ir paėmė jis i
ranką. Buvo tai plunksna. Laikydamas ją
jis mirė.

(Galas)

196

